Správa o činnosti SDS v roku 2024

Spišský dejepisný spolok evidoval od svojho založenia v roku 1992 do 31. decembra 2024 prijatie 703 členov. K tomuto dátumu mal v evidencii 354 aktívnych členov; z toho 8 zakladajúcich, 5 čestných, 22 kolektívnych, 319 riadnych a 25 podporujúcich členov. Na zasadnutiach výboru bolo v priebehu roka 2024 prijatých 14 riadnych nových členov. Valné zhromaždenie v tomto roku vylúčilo pre nezaplatenie členských príspevkov 5 členov.

Činnosť spolku sa riadila v roku 2024 plánom, schváleným na XXX. valnom zhromaždení SDS 11. júna 2022 v Červenom Kláštore.

Valné zhromaždenie Spišského dejepisného spolku sa uskutočnilo 24. júna 2024 v Evanjelickom lýceu v Kežmarku. Stretnutia sa zúčastnilo 68 riadnych a prispievajúcich členov SDS a 6 kolektívni členovia, ktorých v úvode privítal predseda spolku Mgr. et Mgr. Vladimír Olejník, PhD. Požiadal o krátky príhovor Mgr. Romana Porubäna, farára Evanjelického zboru ECAV v Kežmarku a poďakoval za jeho ústretovosť a možnosť opäť po piatich rokoch pripraviť VZ v priestoroch lýcea.

V rámci odbornej časti – konferencie na tému *Pandémie a epidémie v dejinách Spiša* odzneli štyri prednášky. Po prednáškach a prestávke na občerstvenie pokračovalo VZ voľbou návrhovej komisie, ktorej úlohou bolo vypracovať návrh uznesenia pléna valného zhromaždenia. Do komisie boli zvolení: Ing. Dušan Bevilaqua, PhD., Zuzana Galová a Mgr. Vladimír Ševc. Prítomní si vypočuli správu o činnosti SDS za rok 2023, ktorú predniesla tajomníčka SDS PhDr. Slávka Sámelová a správu o hospodárení za rok 2023 prednesenú PhDr. Soňou Pollákovou, pokladníčkou SDS. Správu revízorov hospodárenia prečítal Ing. Ján Čarnogurský. V závere správy revízorov hospodárenia bolo konštatované, že všetky výdavky – honoráre a prevádzkové náklady – boli vynaložené v súlade so stanovami spolku. Doklady boli riadne zaúčtované v peňažnom denníku. Ten bol vzorne a prehľadne vedený podľa predpísaných rubrík a finančných predpisov. Plénum VZ prednesené správy jednohlasne schválilo.

Predseda SDS ďalej predstavil členom najbližšie aktivity spolku. Informoval o príprave exkurzie v septembri do Jasova a jesennej konferencie v Markušovciach. Taktiež pripomenul plán činnosti na rok 2025, kedy sa majú uskutočniť dve konferencie; jarná konferencia *Les v dejinách Spiša* a jesenná konferencia *Historici v začiatkoch spišskej historiografie* a exkurzia do Zvolena a okolia. Nasledoval návrh programu činnosti v roku 2026. Predseda predstavil návrh výboru na dve konferencie: *Vodná energia na Spiši* a *Páni*

z *Lomnice*. Ďalší návrh predložil Gabriel Lukáč, a to *Fortifikácia na Spiši od stredoveku po včasný novovek*. Plénum hlasovaním schválilo konferencie predložené výborom a téma fortifikácie bude predložená ako možná téma konferencie v roku 2027. Členovia SDS mali zároveň možnosť hlasovať z dvoch návrhov o trase exkurzií: 1.) Kaštieľ Borša a tokajská vínna oblasť (2- dňová exkurzia) alebo 2.) Pamiatky Liptova. Plénum odhlasovalo, že jesenná exkurzia v roku 2026 bude do Tokaja.

Tajomníčka spolku prečítala mená členov spolku, ktorí mali v roku 2024 životné jubileá a zaželala im do ďalších rokov veľa zdravia. Predseda oznámil, že sa výbor rozhodol osobne zablahoželať čestnej členke PhDr. Eleonóre Baráthovej k jej životnému jubileu 80-tym narodeninám darčekovým košom. Pri otázke členstva požiadal predseda členov, aby si pozreli v ročenke aktuálny súpis členov a v prípade, že by mali vedomosť o úmrtí niektorého člena, informovali o tom tajomníčku.

Členovia spolku tiež odsúhlasili vylúčenie 5 členov pre nezaplatenie členských poplatkov za posledných päť rokov. Proti nebol nikto, jeden člen sa zdržal hlasovania.

Prítomní si mohli prevziať ročenku *Z minulosti Spiša XXXI/*2023 venovanú pamiatke doc. PhDr. Jozefa Sulačeka, CSc., laureáta Ceny Ivana Chalupeckého. Predseda navrhol ponechať jej cenu na úrovni minulého roka a plénum schválilo jej predajnú cenu opäť pre nečlenov na 10,- € a pre členov SDS 7,- €.

Na záver podujatia Dušan Bevilaqua za návrhovú komisiu prečítal znenie návrhu uznesenia pléna XXXII. valného zhromaždenia SDS. Valné zhromaždenie uznesenie jednomyseľne schválilo. Predseda poďakoval členom za účasť a zároveň ich pozval na exkurziu do Lyceálnej knižnice, ktorou sprevádzal prítomných Roman Porubän.

Výbor SDS pripravil v roku 2024 dve exkurzie. Okrem tradičnej jesennej exkurzie sa zrealizovala aj exkurzia po kultúrno-historických pamiatkach Šariša, ktorá bola preložená z roka 2023 na jar 2024. Odborným garantom exkurzie bol Ján Endrödi. Konala sa 27. júna a ponúkla pestrý program. Účastníci videli významné cirkevné pamiatky, kostoly, ako aj kúrie a kaštiele Šariša, ďalej Hrad Plaveč, mestá Sabinov a Lipany. Navštívili aj dve múzeá, ktoré nie sú všeobecne známe. Druhá jesenná exkurzia po kultúrno-historických pamiatkach Jasova a okolia sa uskutočnila 21. septembra. Navštívený bol kláštor v Jasove, Jasovská jaskyňa, múzeá v Medzeve, kúpele a pamiatky v Štóse. Odbornými garantmi boli Dana Rosová a Dušan Bevilaqua. Obe exkurzie sa stretli s veľkým záujmom členov spolku.

V priebehu roka 2024 spolok zorganizoval dve vedecké konferencie. Jarná konferencia *Pandémie a epidémie v dejinách Spiša* bola zlúčená s valným zhromaždením. Jesennú s názvom „*Šľachta na Spiši – rod Máriássy"* pripravil spolok v spolupráci s Múzeom Spiša

v Spišskej Novej Vsi a s podporou Obce Markušovce. Konala sa 12. októbra 2024 v priestoroch Letohrádku Dardanely v Markušovciach. Zúčastnilo sa jej 73 členov spolku a bola rozdelená do dvoch celkov. Svoje príspevky predniesli šiesti prednášajúci. Doplňujúcim programom po ukončení konferencie bola návšteva Letohrádku Dardanely, Kúrie Zuzana, Markušovského kaštieľa, Kostola sv. Michala Archanjela a Markušovského hradu.

V roku 2024 zasadal výbor trikrát – 18. marca (110. zasadnutie), 12. mája (111. zasadnutie) a 18. septembra (112. zasadnutie). Zasadnutia sa uskutočnili v Spišskom archíve v Levoči. Ich hlavným obsahom bola príprava XXXII. valného zhromaždenia, plánovaných konferencií, dvoch exkurzií, ročenky *Z minulosti Spiša* a prijímanie nových členov. Zasadnutia redakčnej rady ročenky SDS prebiehali po zasadnutí výboru.

O aktivitách SDS informujeme naďalej aj na našej webovej stránke, kde nájdu členovia nielen aktuality, ale aj informácie o možnostiach zaplatenia členských príspevkov, činnosti spolku a bibliografii k dejinám Spiša. Správca webovej stránky pravidelne dopĺňa pozvánky na kultúrne podujatia organizované našimi kolektívnymi členmi a inými kultúrnymi inštitúciami na Spiši.

Záverom môžeme konštatovať, že v roku 2024 sa podarilo spolku splniť plán činnosti a pripraviť pre členov zaujímavé podujatia.

Slávka Sámelová, tajomníčka SDS